

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PK 80-963

Miss S. Lunt
Bridges

976

Ed

PREGT ONDERWYS
VAN DE
LETTERKONST:

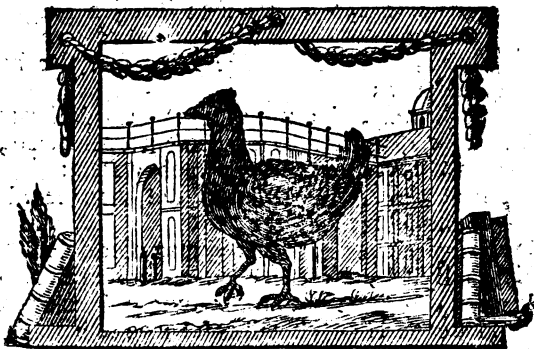
BEKWAAM,

Om alle Personen in korten Tpd wel en hol-
homelyk te leren Spellē en Lesen; alwaar 't ook
datse in haer jeugt nog A/ nog B/ geleert hadden.

Ten dienst van alle gemeine Scholen en School-
meesters. Beknoptelyk t' zamen gesteld,

Door B: H A K V O O R D.

Van nieuw gecorrigeert, en verbeterd.

T E A M S T E R D A M,

By **ADAM MEYER**, Boek- en- Papier- Verkoper
op de Voortburgwal, in de zwarte Hen.

Wie de Letteren in 't Boek- drukken eerst heeft gevonden.

HAdden ons Voor-ouders ons niet beschreven,
Graf, Bot, Beestig, ende Onbesneden
waar ons Leven :

Want zy de Letteren en 't Spellén hebben gevonden
Over menig Honderd Jaren, ende lange stonden.

Mercurius Quintus, zo Diodorus zéid klaar,

Vond eerst de Letteren in Egipten dat 's waar:

Kadmus droeg 'er Zestien daar na in Griekenland,

Die hy zelfs fantaseerde door zyn Verstand.

Melicus ging daar toe nog Vier ordineren,

Palamedas nog Vier, als men Troijen ging des-
trueren.

Aranagoras, schreef 't Eerste Boek met der hand
deligent ;

Laurens Koster, t' Haarlem vond eerst de Prent,

Waar door ons Duifend dingen nu openbaren,

Die eertyds Duister en verborgen waren :

Principaal de Zeven Konsten die men leerd in
Scholen :

Die altans iet begeert te Leren mag niet dolen.

't Zy in Bybel, Wetten, en andere Historien,

Hy word een geagt Man tot eeuwigen Memorien :

Rykdom ende Heerlykheid is 'er mee te bejagen,

Wel hem die Konsten zoekt die God wel behagen.

OPREGT ONDERWYS

Van de

NEDERDUITSE,

Spel, Lees en Schryf-konst,
op de gemakkelykste wyse
voor gesteld.

De Eerste Afdeling.

Handelende van 't A, B, C. en hoe
't zelve gedeeld word.

Onze Nederduits A/ B/ C. 't welk wy
voorgenomen hebben kort en duidelyk te verklaren/
bestaat uit Zes-en-twintig Letteren/ naamelyk:

A B C D E F G H I J K
a, bee, cee, doo, e, ef, gee, ha, i, jee, kaa,
l m n o p q r s t u v
el, em, en, o, pa, ku, er, es, tee, u, voe,
w x y z
we, ex, y, zood.

Met dese 26 Letteren kan en moet alles ge-
schreven en uitgedrukt worden / wat onder de be-
vattinge van 't Menschelyk verstand valt.

Daarom is 't van noden dat zig de Jeugt voort-
eerst wel naarstig oeffene / om alle Letteren van 't
A/ B/ C. zo wel groot als klein, te leren kennen en
onderscheiden; 't welk gemeenlyk op dese volgende
wyse geschied / Eerst doet men hen de letteren in 't
A/ B/ C. van vooren noemen / daer na van agterom /

Opregt onderwys ,

en als zy dit waer geboent zyn / dan vraagt men hen de Letteren door malkanderen ; om also een vaste en haardige kennis te hebben in 't noemen der Letteren / zonder welke men niet behoort te spelen of boekstaven kan ; want /

Men moet in 't A, B, C. geoeffent wesen,
Zo men in enig Boek te deeg wil lesen.

Daar na gaat men over tot het spellen. Wel te spellen is de grond van wel te lesen. Het spellen kan men niet te veel leren. De menschen worden van eerst gewaar datse niet spellen kunnen / wanneerse schrijven willen ; maar dan is het te laat / zy moesten 't eer geleert hebben. Wy raden dierhalven dat men de Leerlingen zo lange doe spellen / tot datse als van 's beginnen te lesen. Ofse al uit het A / B / C. Boek zyn / en de Catechismus een / twee / ja drie maa doorgeleerd hebben / dat doet nog weinig tot de zaak / zy moeten 't kennen / 't is anders onmogelyk een brief / of iets anders na behozen te schrijven : want het kan gebeuren / zo 'er maar een letter te veel of te weinig in 't woord is / dat men 't zelve kwalyk / ja geensins lesen of boekstaven kan.

Onse Nederduitse Letteren worden bekwaamelyk onderscheiden in Hoofd-letteren / Druk-letteren en Schryf-letteren.

De Hoofd-letteren zyn /

A B C D E F G H I K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z.

De Druk-letteren zyn /

A a b c d e f g h i j k l m n o p q r
s t u v w x y z.

Van de Letter-konst.

De Schryf-letteren zyn /

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z.

Des zelfs Hoofd-letteren zyn /

A B C D E F G H I J K L M N O
P Q R S T U V W X Y Z.

Maar dewyl men in onse Taal niet altyd met Nederduitse letteren schryft / en vele Boeken met Romeiniche en Italiaaniche, Letteren worden ge-
drukt / zo is 't noodzakelyk dat de Leerlingen deselve ook kennen.

Romeins A / B / C.

A a b c d e f g h i j k l m n o
p q r s t u v w x y z.

Des zelfs Hoofd-letteren.

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z.

In den Druk worden onder de Romeinse ook dese schuinse letteren gebruikt / anders Cursyf of Italiaans genaamd.

A a b c d e f g h i j k l m n o p q r
s t u v w x y z.

Opregt onderwys ,

De kragt der Letteren is de klank , die zij / volgens hun benaming in 't spellen en spreken doordringen.

Daarom worden de Letteren , op de Hebreen onderscheiden. 1. in Keelletters. 2. Tongletters. 3. Gememeltletters. 4. Tandletters. ten 5. Lipletters. Nog nabien dit onderscheid in onse Taal van weinig gebruik is / agten wy onnodig het zelve nader aan te wipen.

Alle de Letteren van 't a / u / e. worden afgebeeld in twee deelen / te weten in **Klinkletters** (Vokalen) , en in **Behekkers** (Konsonanten).

De Klinkletters zijn Drie in 't getal.

a / e / i / o / u.

Dese worden Klinkers genoemd / om datse de woorden in 't uitspreken haren klank geven ; want men kan niet een woord spreken / laat het byz so hoort wesen als 't wil / of men moet ten minsten een van dese Klinkletters daer toe gebruiken ; gelyke wy dese weinige woorden klaarsch kunt zien.

ngst , schinkt , akt , ns , krk.

Maar door opvoering van ene Klinker worden de bovenstaande Letteren tot verstantelike woorden gemaakt / als :

angst , schenkt , inkt , ons , kurk.

De gemelde Klinkers kunnen ook in vele woorden op haat zelden een geluid maken ; gelyk wy te zien is in /

den gemaakt van Twee en van Drie ongelijke Klinkers, die een gemengt geluid voortbrengen / en zyn dese :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
ae,	ai,	aai,	au,	aau,	ei,	eu,	eeu,	ie,	oe,	ooi,
12.	13.									
ou,	ui.									

De Drieklinken zyn dese : ieu, oei.

Van welke we in de verklaringe van 't a, b, c, byder zullen handelen.

De Medeklinkers (Konsonanten) zyn dese.

b, c, d, f, g, h, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z.

Zy worden Medeklinkers genaamt / om datse van haar zelven geen klank of geluid kunnen maken / maar ontfangen haar geluid van de Klinkers, die voor of agter hen staan ; welke bes niet nodig agten byder aan te wipen.

Twede Afdeling.

Van de Lettergrepen (Zyllaben.)

Gelyk de Redenen uit woorden / zo worden de woorden uit Lettergrepen, en de Lettergrepen wederom uit verscheiden Letteren te samen gestelt.

Een Lettergreep is dan de bevattinge van een, twe, drie, vier, vyf, zes, en meer Letteren, die te zamen een enkel geluid uitmaken.

En gelyk de Letteren / met welke de Lettergrepen gespelt worden / min of meer zyn / na dat zulke de kragt of klank bereyft ; zo zyn ook de Lettergrepen

Opregt onderwys ,

pen in de woorden meer of min / na dat de za-
ken / die in de woorden werden betekend en uit-
gedrukt / het zelbe komen te dorberen ; 't welk
uit dese nabolgende woorden te zien is.

Woorden van Een Lettergreep , volgens de ordre van 't A, B, C.

<p>A. Amp Arm Aard Arg Al Angst Nap Als Mar.</p>	<p>Bush Boest Baas Berg Band. C. De c is geen dairse letter D. Daad Deeg Dienst Dood Duim Droom Dwell Darm Diel Dier Dorp Duit Dorp Dwaalt Dwang Dag</p>	<p>Doof Duk. E. Eb Eed Ei Eist Eens Ernst Eer Eers Ep Erf F. Floers Fell Fp Fors Fluks Fruit Fles Fraat Felt. G. Gaan</p>	<p>Groot Geest Goet Gic Graad Gal Goud Gek Glad Gron Gar Gom Gaan. H. Hals Heer Huis Ham Heer Hof Hier Hek Huur Haak Hoofd</p>
---	--	---	--

Helm
 Hut
 Hand
 Hoer.
 I.
 Jaar
 Jukt
 Jeugd
 Jagt
 Jong
 Jah
 Tent.
 K.
 Kaal
 Kist
 Kook
 Kind
 Kalk
 Keet
 Klier
 Kroes
 Kelt
 Kani
 Kled
 Kalf
 Kerf
 Kunst
 Koe
 Kaas
 Krank
 Kram
 Kull
 Krpt.
 L.

Lak
 Ligt
 Look
 Lek
 Lap
 Liff
 Lof
 Lui
 Land
 Leer
 Lont
 Lam
 Lief
 Laet
 Luff.
 M.
 Maag
 Mist
 Merck
 Maand
 Meck
 Mout
 Muts
 Mier
 Mof
 Melk
 Maar
 Mat
 Mild
 Maagd.
 N.
 Nagt
 Nest
 Nut

Nigt
 Naam
 Npd
 Nop
 Naakt
 Net
 Nood
 Noot
 Nier
 Neus
 Naad.
 O.
 Og
 Oub
 Ooh
 Op
 Oor
 Om
 Of
 Oom
 Os
 Oog
 Ons
 Oost.
 P.
 Paal
 Plas
 Pys
 Poel
 Praat
 Pand
 Pomp
 Put
 Pond

Paus
 Plaats
 Post
 Pen
 Plat.
 Q.
 De q is geen
 duitse letter
 R.
 Raad
 Rust
 Riel
 Room
 Rink
 Roet
 Ram
 Roer
 Reep
 Rits
 Rok
 Riet
 Rook
 Ras
 Remp.
 S.
 Schaal
 Stand
 Scher
 Spil
 Staal
 Schoof
 Stuc
 Schip
 Stok

Spra

Opregt onderwys ;

Spps	Tee	Blas	van onse
Steen	Tand	Droom	Taal.
Schaap	Twe	Dyr	Z.
Steur	Troost	Duur.	
Schylft	Teer	W.	
Spit	Trou	Maag	Zaag
Stoel	Tap	Wind	Zeel
Schraag	Ton	Woym	Zpt
Stad	Traag.	Weeld	Zoom
Slaap	V.	Wulps	Zwyn
Stom	Daam	Wan	Zell
Stuur	Droeg	Wpf	Zaad
Slot.	Dleer	Wolf	Zout
T.	Dis	Waard	Zweep
Taal	Dal	Wef	Zuid
Tpd	Doozn	Woest	Zeer
Trap	Drou	Wreeg.	Zog
Tropg	Dlaag	X.	Zulgt.
Toozn	Daak	De x is ook	Zand
Tulp	Deer	geen letter	Zuur.

Woorden van Twee Letteren, ook
op order van 't A, B, C.

A.
Handoen
Anker
Arbeid
Azn
Ambagt
Akker
Ambeeld
Afgod
Arger

Harde
Ager
Afdoen
Adel
Ampel.
B.
Baden
Blasen
Bedde
Binnen

Boter
Bpeder
Brygge
Balsem
Bloemen
Besem
Biegten
Bonen
Buurman
Bloedig

Bzo

Broeder
Buiten
Bzulloft
Bekken
Boutwen
Bliksen
Banken
Bersten
Bekaald.

D.

Dankbaar
Dwalen
Denken
Dreigen
Dienaart
Dyphen
Dogter
Dinken
Duihel
Drajen
Dagen
Dekker
Dingen
Distel
Dwingen
Droom-boek
Donder
Dye-hoek.

E.

Eendragt
Erben
Ellen
Eeten
Eiken

Efel
Eere
Eeuwig
Emmer
Erf-goed
Etter
Ekmens
Edel
Einde.

F.

Fabel
Fluwoel
Flauwer
Fatsoen
Fletten
Fontein
Fistel
Fleffe
Fluiten
Fikke
Fentjes.

G.

Galle
Gunstig
Glasen
Gypen
Gebraad
Gierig
Graben
Gansen
Goedheld
Geluk
Geleiden
Garen

Geensins
Gleter
Gzoter
Gesond
Gangbaar
Genaald
Gurne
Gordel.

H.

Hakken
Hopman
Henden
Honger
Hutte
Hamer
Helden
Honden
Hulle
Haastig
Hoogheld
Hemel
Hutbe
Handen
Hozen
Haspel
Hellig
Huisman
Hase
Hof-huis.

I.

Jagen
Jode
Juffrou
Jaarphis

Neug.

Opregt onderwys.

Jeugdige
Jochten
Jammer
Jeuken
Janken
Jonker.
K.

Kage
Kuffen
Kelder
Kiesfen
Kagchel
Keuken
Kazze
Knippe
Kloppen
Kogel
Kunstig.
Kerffen
Kanne
Kiste
Keerse
Klaarcheid
Kaatsen.

L.
Ladder
Lepel
Lighaam
Lpnen
Lofspk
Lust-hof
Laken
Lehker
Lepk

Ligten
Loosheid
Luifel
Lente
Leersen
Lap-mand
Lof-digt
Linwaad.

M.
Maden
Munte
Meenen
Miffchien
Modder
Meule
Moftaard
Manen
Mening
Milde
Molen
Muren
Mantel
Misdaad
Mannen
Mounth
Muggen
Mafker.

N.
Nagel
Nergens
Niemand
Nonne
Neigen
Nabel

Neuse
Neidig
Nogtans
Noemen
Naalfter
Nedzig
Nigte
Noten
Naulphs
Niefen.

O.
Offerd
Onkuis
Ordeel
Ontfangft
Oudheid
Omtrent
Onlangst
Ongel
Oge
Oben
Ore.

P.
Paden
Puffen
Pilaar
Pennen
Potten
Pypfiph
Pagten
Peper
Poozte
Piffen
Pruiten

Pla

Blaaſter
 Papier
 Penning
 Pompe
 Ppnbank
 Pleiten.

Q.

Dewyl de q
 geen duitſe Let-
 ter is, zo Spel-
 lenwe deſe
 Woorden met
 kw.

Qwalpk
 Qwakkhel
 Qwetsen
 Qtoppen
 Qwaadheit
 Qwellen
 Qwtſpel.

K.

Kpbdome
 Kraden
 Kregel
 Kropen
 Kugge
 Kamen
 Keiger
 Koentec
 Kibbe
 Kofen
 Keden
 Koſham
 Kooster

Koeren
 Kaden
 Kegdzaad
 Kymen
 Koodband.

S.

Schatten
 Sleken
 Spelden
 Steyren
 Schulden
 Slagter
 Schyape
 Stammen
 Snoepen
 Schypber
 Schyage
 Snappen
 Schzoeben
 Smalboek
 Schenker
 Suffen
 Spiegel
 Simpel
 Schuurboek
 Scheermes
 Schermen
 Steenpat
 Slippen.

T.

Tabberd
 Tuiffcher
 Crappen
 Twelck

Tozen
 Termyn
 Twintig
 Trooſten
 Tuigen
 Tanden
 Tuinſcheer
 Taarte
 Trapdeur
 Tonne
 Trouwe
 Trekmes
 Tafel
 Turf-ſpa.

V.

Vallen
 Vegter
 Vierkant
 Vpftig
 Volbaan
 Vlagen
 Valbzug
 Verbond
 Voeden
 Vismarkt
 Vaartug
 Venſter
 Veerman
 Voering
 Vlonet
 Vitegen
 Vuiff-ſlag
 Vuufflag.

W. Wakk

W.	Wpneut	Ztopgen
Wahker	Wambuis	Zuiber
Wpnhuis	Weelde	Zaltg
Wjoeten	Wandel	Zozge
Weide	Weerom.	Zelden
Wajer	Y.	Zinrph
Wetten	Yder	Zwemmen
Windhond	Yfen	Zuipen
Wolke	Ykken	Zandgrond
Wzake	Yber	Zenden
Wiegen	Ysland.	Zilber
Water	Z.	Zolen
Wervel	Zadel	Zuigen
Wesbaad	Zeegroen	Zwillig
Waarheit	Zingen	Zalbe
Wonder	Zoethout	Zoetjes.

Nu volgt een ander A, B, C. van Woor-
den met drie Lettergrepen.

A.	Wanroepen	Woter-melk
Walbessen	Wanker-stok	Wulderen
Wangenaam	Wgterhuis.	Wzoutwerp
Warbeiten	B.	Wblanketten
Wleentph	Wzabbelen	Wbarmhertig
Wkier-werk	Weklagen	Wbeninnos
Wfnemen	Wbitterph	Wbiddeman
Wntwoosde	Wboom-olte	Wboerinnen
Wberegts	Wbprmoedig	Wbuurbzpfteer
Warmoede	Wbzuidbegom	Wbzwineren.
Wankleuen	Wbullebak	D.
Willet	Wbakeren	Wdagelph
Wundersins	Wbikhelen	Wdenkbeeld
Wfhoutwen	Wbedplegh	Wdiergelph

Doorzeken
 Duisternis
 Dwaagbomen
 Dwaal-sterre
 Dwaal-half
 Deernisse
 Dienstvaarheid
 Donderen
 Doorzynen.

E.

Edelman
 Eerbaarheid
 Eendragtig
 Eperen
 Elleboog
 Eergerig
 Ergeren
 Eensaamheid
 Eendig
 Eindelp
 Erfgenaam
 Eigenaar.

F.

Fatsoenlph
 Fmelen
 Firmament
 Fiskieren
 Flauberig.

G.

Gestadig
 Gozdynen
 Grootvader
 Glimmende
 Gungelingen

Gebergte
 Giertigheid
 Gozbeien
 Gedenken
 Gisteren
 Gemeenlph
 Goedaardig
 Genesen
 Gulgelen
 Geneuglph
 Gozte-by
 Geselschap
 Gzoutwelph
 Gebieden
 Gilde-huis
 Gelukkig.

H.

Hagelen
 Herberge
 Heldiane
 Hoereeren
 Hinderen
 Hagedoorn
 Hartelgh
 Hoogmoedig
 Hersenen
 Hand-bomen
 Hemelrph
 Hobardig
 Hertelph
 Hartelen
 Huur-cedul
 Handgisten
 Hoenderen

Hakkenes.

I.

Jaarmerkten
 Jongeling
 Ingewand
 Jubel-jaar
 Inhoutwen
 Juwelier
 Inwendig
 Innerlph
 Inkr-koer
 Indigo.

K.

Kandelaar
 Kinderen
 Kernemelk
 Kikbozzen
 Klederen
 Koehendeeg
 Klopscheene
 Kalandar
 Kloekmoedig
 Koozbloemen
 Kalkhoencn
 Kinderpe!

L.

Lanteerne
 Lendenen
 Lindeboom
 Luisteren
 Lommeren
 Ligtelph
 Lanwer-boorn
 Lelkerlph.

Lust

Lusthoven
 Letterhout
 Ladder
 Liede-boek.
 M.

Magerheid
 Middelaar
 Moordenaar
 Minnelyk
 Meesteren
 Muffelen
 Minderling
 Mengelen
 Middelschot
 Makelaar
 Metselaar
 Meulensteen
 Mast-bomen.

N.

Nagelen
 Naidigheid
 Nestelen
 Noodwendig
 Nagtegaal
 Regentig
 Nieuwigheid
 Noodzuytig
 Nugteren
 Namelyk
 Nedzigheid
 Nimmermeest
 Nodigen
 Neusgaren
 Nagropen

Nederland.

O.

Ongesond
 Oozlogen
 Onkuisheid
 Oozdelen
 Ontfangen
 Obergaan
 Ontkennen
 Oozkussen
 Ontbinden
 Oeffenen
 Ontstigten
 Ouderdom
 Ontkleden
 Ootmoedig
 Ontknopen
 Oliboorn.

P.

Pannekoek
 Pzedikant
 Potassche
 Plonderen
 Pargament
 Bloeg-pser
 Pennemes
 Bloeteren
 Peinigen
 Pools-hoogte
 Pols-ader
 Paarde-merk.

Kw.

Kwaetsalber
 Kwe-appel

Kwaetsalber
 Kwaadaardig
 Kwadaphheid.
 Maar uitheemse
 Woorden Spel
 men met een

Q.

Quadzaten
 Qualiteit
 Questieus
 Quantiteit
 Quartelnen.

R.

Ragebol
 Regenen
 Rykdommen
 Roemertje
 Riegeren
 Raadhamer
 Riegtveerdig
 Rommelen
 Rphelyk
 Ruiterp
 Reismantel
 Raadseltje
 Reinigheid
 Romelnen
 Rust-bedde.

S.

Salpeter
 Steurelen
 Snateren
 Spinnetwiel
 Stamelaar

Struik

Schuijkrobers
Schrikhelf
Schimmel-pot
Schaapherder
Slenderhink
Schelmagtig
Spits-broeder
Steenroose
Schouderblad
Snuffelen
Snuff-tabak
Schaduwe
Smukkelbzoek.

T.

Takkebos
Tekenen
Timmerwerk
Tollenaar
Troostelph
Tuimelen
Tweberlet
Tabaks-ppp
Tegenspoed
Tigchel-steen
Toornigheid
Trouloosheid
Tropfelaar
Troetelen
Tuntelen
Toberen
Trugalen
Tiktalshen.

V. en U.

Vastigheid
Verbergen
Vierendeel
Voozschyften
Vzonielph
Vuurwerken
Valschelf
Verklaren
Vlandschap
Vondeling
Vullemool
Vzeemoeling
Vertrouwen
Verwerp
Hutverhogt
Hutterlph
Hutroepen
Hutwerken.

W.

Wandelen
Weduwe
Wisselen
Wonderlph
Wpn ranken
Wraahgierig
Waaragtig
Wildeman
Woestpne
Wpnhelder
Wetgeren
Wandelvaar

Wentelen
Winter-tpd
Wortelen
Wellekom
Waterbis
Wisselen.

Y.

Yserwerk
Ydelheid
Yberig
Yboren
Ys-breker
Yffel-stroom.

Z.

Zagemeel
Zegenen
Ziekentroost
Zogbuldig
Zurdeffem
Zwaarmoedig
Zandloper
Zinnebeeld
Zend-brieven
Zonneschyn
Zuiverheid
Zwabelstok
Zagtmoedig
Zibderen
Zingende
Zondares
Zuisbol
Zittende.

Wy konnen niet anders denken , of de Woorden die hier van ons dus affonderlyk worden voorgestelt zyn zeer bekwaam ; om de Jeugd in het Lesen vast te maken ; en daarom zullenwe nog een goed getal van zulk slag van Woorden meer op gaan zoeken , om die ook op voorgaande wyse van het A, B, C. de Leerlingen voor te stellen.

Woorden van Vier Lettergrepen.

A.

Ambesozger
 Algenoegzaam
 Algeteklappen
 Almagtigheid
 Algt-en-tagtig
 Alrdbebinge
 Almandelen
 Alngenanmer
 Alnlokselen
 Alnminnelph.

B.

Barmhertigheid
 Benerstigen
 Biproedelph
 Boosaardigheid
 Bebaltheid
 Bliksem-stralen
 Betamelph
 Binnen-keuken
 Bebozderen
 Bellingenschappen
 Bebozigen

Bankeroeten
 Bedriegelph.

D.

Dankbaarheden
 Diergelphie
 Doordringende
 Dwingelandp
 Diebuldigheid
 Duisternisse
 Dulsinnigheid
 Diftel-doemen
 Dubbelsinnig.

E.

Edelmoedig
 Eergisteren
 Eendragtigheid
 Eevenredig
 Erogenamen
 Eenbondigheid
 Etterbullen
 Eergernissen
 Elendigheid
 Eyster-ogen

Erffelingen
Ezelinne.

F.

Fabelagtig
Fontein-maker.

Tegenwoordig ko-
men my geen ande-
re te binnen.

G.

Gestadigheid
Genadelp
Godsaligheid
Genoegelp
Gulhertigheid
Gecrouweelp
Gzaatmoedigheid
Gehzkehelp
Gnegentheid
Guncheterei
Gzucemoten
Gehenielce
Glinfterende
Gutterijen.

H.

Hardnekkigheid
Hinderlagen
Heimelphe
Hoereryen
Hagelbuijen
Herders-huysjen
Hobaardighen
Houweiphje
Hutclarp

Huiberigheid.

I.

Jager-meester
Jugesouten
Jndringende
Jongelingen
Jaar-rekening
Jnleddinge
Jerusalen.

K.

Kalanderfaad
Keiserinne
Klappertanden
Kloekmoedigheid
Kinderagtig
Kostelphe
Kerps-behoeftens
Ketel-trommel
Kinder-pokkens
Koopmans-waeren.

L.

Lankmoedigheid
Lepelbladen
Ligtbaardighen
Loterije
Lanterfanten
Leengoederen
Loshooftigheid
Luffesalve
Lethanten
Lubbetabben.

M.

Manierpke
Medipnen

Misdadigheid
Moelsheden
Musfenest
Mannelsheden
Medebroeders
Missheden
Moffelschulpen
Murmuren
Meenedigheid
Moetmaker
Muggestien.

N.

Naalbehoer
Nederigheid
Noodskelp
Neringloosheid
Naukeurigh
Nederdalen
Natuurkunde
Nebelagtig.

O.

Ogensalbe
Onderdanen
Offerhande
Onderzoeken
Ootmoedigheid
Oberdenken
Onderwinden
Overspeelster
Ontwiffelbaar
Ostelpker
Omkhelende
Overdragen
Ogghelende

Onsmakelph
Overtreden
Ontwoeninge
Omswagtelen
Ongemene
Opperhoofden.

P.

Padde-stoelen
Pekelharing
Pynigende
Predikanten
Prikkelende
Perferken
Pinxtter-bloemen
Pratemaker.

Kw. en Q.

Qwaadaardigheid
Qwinkeleeren
Qwakerij
Quaterrempen
Quintiliaan
Qualiteiten
Quotiseren.

R.

Rampfaltigheid
Rugbeerdigheid
Rommelinge
Ruiteragtig
Ribbelingen
Raadgevingen
Redelpheden
Rimpelagtig
Rosebloemen
Redeneren.

S.

Samaritaan
 Schaduwagtig
 Standvastigheid
 Schemer-abond
 Suikerdoosje
 Schimmelagtig
 Schynhetigheid
 Snutenhouwer
 Schemper-woozden
 Scpfhoofdigheid
 Stekelbaarsen.

T.

Tafel-bozden
 Telkonstenaar
 Topberozper
 Toekomende
 Treur-lederen
 Timmerkosten
 Tollenaren
 Tongeschapper
 Tandeftoeker.

V. en U.

Vaderlefsjen
 Verkondigen
 Viandelph
 Verlekkeren
 Volkhomelph
 Vrugbaarheden
 Vagebonden
 Vermetelheid
 Vpge-plekker
 Vpymoedigheid
 Verschrikkelph

Waddetoppen
 Vriendelphheid
 Witmergelen
 Alenspiegel
 Witwassinge.

W.

Wandeling
 Wederspanninge
 Wendeltrappen
 Wonderbaarph
 Wurmerhe
 Waterfoetje
 Werdtoppen
 Wildernissen
 Woekeragtig
 Wispeltrurig.

Y.

Ydeluiken
 Yhoofdigheid.

Genoeg van dat slag.

Z.

Zagtmoedigheid

Dit gaat beter.

Zegelringen
 Zielgerigten
 Zonnetopser
 Zulberheden
 Zaltigmaker
 Zedelessen
 Zondareffen
 Zwaarmoordigheid
 Zomer-heuken
 Zorgetoonheid.

Dog begeert den Leser datwe hier nog enige woorden van Vyf Lettergrepen zullen by voegen, dewylwe dog reeds aan 't werk zyn, dat kan ons niet schelen. Maar deseive te stellen op order van 't A, B, C. zo als we de voorgaande gesteld hebben, zeker dat zou te veel moeten geven; also wy reeds de Woorden zat zyn, en ons hoofd al begint te draijen. Wy zullen dan, om dat 'er dog weinig zyn maar rompslomp door wankander voor stellen, -zose vallen zo vallente.

Woorden van Vyf Lettergrepen.

Agt
 Oerloochenaar
 Begrassenisse
 Egiptenaren
 Dubbelsinnigheid
 Oerwateren
 Kinnebakslagen
 Ongemakkeleph
 Machtavelph
 Offerpenningen
 Oflagtigheid
 Ongebruikelph
 Verontschuldigen
 Pulveriseren
 Helligmakinge
 Verongelphen
 Waarsegginge
 Omstandigheden

Gebangentisse
 Menigbuldigheld
 Eeuwigtuerende
 Goedertierenheid
 Regtbeerdigmaking
 Ongekegetheid
 Onberanderelph
 Wispeleerichheid
 Onderdanigheid
 Admiralteto
 Betamelphheid
 Eerwaardigheden
 Ismaeltten
 Noodsakelephheid
 Vermenigbuldigt
 Wedergeboorte
 Zaligmakende
 Veranderinge.

Der

Derde Afdeling.

Waar in verscheiden Ambagten, Vogel-
len, Visschen en meer andere
dingen worden genoemd.

De Ambagts-lieden zyn.

Boekbinder	Zeepsieders	Buffemakers
Boekbinders	Schilders	Bullekramers
Boekverkopers	Zadelmakers	Stratenaars
Papiermakers	Schippers	Slagters
Bakkers	Leidenkers	Toufslagers
Brouwers	Winkellers	Rademakers
Goudsmeden	Tinnegieters	Plaatfijders
Zilverfmiters	Herbergiers	Roperfslagers
Diamantfijder	Schoenlappers	Kistmakers
Steenfijders	Webers	Knapmakers
Glasblasers	Wetelaars	Boordfijders
Apothekers	Roedemakers	Roelenaars
Schypwerkers	Wieldfijders	Rouwefijders
Timmerlieden	Landmeeters	Takenmakers
Beeldhouwers	Vernuftelingen	Borenmeeters
Goudfslagers	Wessmakers	Speldemakers
Figuurfijders	Groffmits	Bottebakkers
Muntmeesters	Paaldemakers	Takmakers
Zellmakers	Ketelaars	Kuipers
Schermmeefters	Kleermakers	Scharenfijders
Schypers	Geelgieters	Lompentramers.
Schoenmakers	Visschers	
Wobenters	Wandemakers	

Na-

Namen van verscheiden Vogelen.

Struisvogel	Kwakkel	Leeuwvink
Dienic	Zwaluwe	Kanarivogel
Trend	Tuister	Paradysvogel
Habik	Duif	Kotgans
Koekoek	Meeu	Walk
Kraje	Kalkoen	Bontekraat
Kabe	Pagtegaal	Geelbink
Orter	Dink	Snip
Hil	Mos of	Goudbink
Spegt	Muffche	Kwiksteert
Pauwe	Pelkaan	Ipster
Haan	Papegaai	Kiest
Hen	Distelbink	Koerdomp
Gans	Keizer	Datrys
Kraan	Kropvogel	Kemphaan
Ojbaar	Kornhoen	Roodborsten
Zwaan	Winterkdnink	Kaaf.

Namen van verscheide Vier-voetige Dieren.

Olfant	Buffel	Wolf	Beber
Kameel	Stier	Bok	Orter
Centhoorn	Os	Geit	Dos
Dach	Koe	Steenbok	Haas
Ezel	Kalf	Darken	Konijn
Hart	Leeu	Kam	Cher
Hinde	Opger	Schaap	Egel
Kee	Vulpaart	Hond	Werbarken
Clond	Beer	Kat	Har

Meerhat
Muis

Rot
Mol

Krokedijf
Padde

Kalkboors
Hengst.

Namen van veerderlei Visschen.

Walvis
Zeehals
Zeehond
Zeehaan
Stokvis
Haring
Bruitvis
Kreeft
Steur
Kabbelijau
Schelvis

Salm
Snoek
Elst
Bot
Schor
Karpel
Wrasem
Baars
Carrebot
Tonge
Zeelt

Hoozn
Spierling
Rog
Garneel
Aal
Krab
Eslink
Gzunte
Post
Moffelen
Oesters.

Verseiden ~~soorten~~ van Geld.

Kronen
Goude-leeuwen
Kosnobels
Angeloten
Dukaten
Distoletten
Dukatons
Dyreguldens
Rphsdaalders

Daalders
Goudguldens
Halve-Rphdaal-
daalders
Guldens
Rphsoorden
Schellingen
Zestehalven
Realen

Halbeschellingen
Stoters
Dubbelcjes
Stubbers
Gzoten
Gortjes
Dulken
Penningen
Rpten.

Veelderlei Bomen en Aard-vrugten.

Kerffen
Arieken

Appelen
Peren

Bruimen
Raten

Kaſtanten
Opge
Mispelen
Perſiken
Quiden
Moerbeffen
Hartbeffen

Kadps
Njuin
Bete
Lattik
Harbel
Petercelp
Hwe-appelen

Aprikofen
Loek
Tuinbonen
Kipen
Boxtelen
Kool
Kromkimmers.

Den Timmerman werkt in

Eken
Beuken
Berken
Eſſchen
Elſen
Willigen
Aperen

Popelen-hout
Appel-bomen
Pere-bomen
Druim-bomen
Kerſe-bomen
Klater-bomen
Duff-bomen

Opge-bomen
Mispel-bomen
Olier-bomen
Palm-bomen
Rote-bomen
Kaſelaar en
meer anders.

Het Werk van den Huisman beſtaat in

Zaen
Majen
Doſchen
Mannen
Doeren
Meſten

Houbden
Houtwen
Eggen
Schuppen
Spaden
Hojen

Warken
Strojen
Kipden
Daren
Lopen
Dzaden.

De Namen der zeven vrije Konſten.

Grammatica / Dialectica / Rhetorica / Muſica /
Arithmetica / Geometrica / Aſtronomia.

De

De zeven dagen der Weke.

Zon~~dag~~ / Maandag / Dingsdag / Woensdag /
 Donderdag / Vrydag / Zaterdag.

De zeven Planeeten.

Saturnus / Jupiter / Mars / Sol / Ve-
~~nus / Mercurius / Luna~~

De zeven Metalen.

Goud / Zilver / Koper / ~~Ijzer~~ / Tin /
 Lood / Witkijlber.

De vier Getyden des Jaars.

De Lente / Zomer / Herfst / Winter.

Namen der vier Euangelisten.

~~Mattheus~~ / Marcus / Lucas / Johannes.

De Vier Winden der Wereld.

Oost / West / Zuid / Noord.

De Vier delen der Wereld.

~~Europa~~ / ~~Azia~~ / ~~Africa~~ / ~~America~~.

De

De twaalf Maanden des Jaars.

Januarius	Majus	September
Februarius	Junius	October.
Martius	Julius	November
Aprilis	Augustus	December.

De twaalf Tekenen van den Zodiak.

Aries	Leo	Sagittarius
Taurus	Virgo	Capricornus
Gemini	Libra	Aquarius
Cancer	Scorpio	Pisces.

Vierde Afdeling.

Behelsende verscheiden zo gemene als ongemene Mans en Vrouwen Namen die in de Spel-Lees- en-Schryfkonst , van een zeer groot en nuttig gebruik zyn.

Adam / Abraham / Abzaan / Ambrosius /
 Aristoteles / Alexander / Aurelius / Aue-
 rus / Achilles / Artaxerxes / Adolphus / Antoni-
 us / Ammon / Amos / Albartus / Arpharad /
 Arminius / Arnoldus / Athanasius / Alphonsus /
 Agrippa : Abigail / Abzaantje / Agtje /
 Aaltje / Annetje / Annetje / Aelba.

Bar.

Bartholomeus / Balthazer / Benedictus / Bernardus / Bonaventura / Baroldus / Benjamin / Bictus / Barent / Baruch / Bozhardus / Boëtius / Berengarius / Baal / Barrelt / Boas / Barnabas : Barbera / Beatrix / Berentje / Barta / Belia.

Carolus / Cicero / Claudianus / Chrysoftomus / Cyprianus / Cornellus / Cleophas / Christianus / Cham / Casparus / Cephass / Coenradus / Cirillius / Crispianus : Catrina / Cectia / Christyna / Clasina / Clara / Cleopatra / Cynelia / Cunntra.

Daniël / David / Dathan / Diederik / Diongenes / Demosthenes / Dionisius / Darius / Deodetianus / Demetrius / Didimus / Dzelincourt / Druftus / Doutoe : Debora / Dierwerthe / Dirkse / Dorothea / Dzesje / Dina / Delia / Dussilla.

Ebartus / Emanuël / Engelbert / Ernestus / Ebenhardus / Eusebius / Elias / Ezechiel / Ebertopn / Elert / Erasmus / Ephraim / Eliazar / Efdras / Elakim / Esau / Ezechias / Elam / Elphas / Elakim / Eneas / Epaphza / Enaphoditus / Epictetus / Eutichius : Eva / Elisabet / Evertjea / Emerentia / Esther / Engeltjen.

Fabius / Franciscus / Fredericus / Ferdinandus / Festus / Felix / Fortinatus / Florus / Faustus / Felko : Francyna / Flora / Frederica / Fabiana.

Gabriel / Gezeit of Gerhardus / Gpsbartus / Gregorius / Gills / Gerbrand / Gosen / Goswinus / Gobert / Gustabus / Gidion / Goordert / Gamaliël / Gerson / Goltath : Gargjen / Geertruit / Gelpna / Geertjen / Gzietjen.

Hans /

Hans / Harmen / Hendrik of Henricus /
 Hector / Hercules / Heman / Hieroni-
 mus / Hugo / Hillebrand / Herbertus / Ho-
 lopharnus / Horatius / Hyartius / Haggat / Ha-
 nog / Hiskias / Hoseas / Herodus / Himerus :
 Hadelwig / Hildegond / Henke / Helena / Hes-
 ter / Heltjen / Hendrina / Hubertjen / Herodias.

Iacobus / Iohannis / Iason / Jasper / Jelis /
 Jeremias / Jesus / Job / Joost / Josephus /
 Isaak / Iulius / Iustinus / Israël / Iocrates /
 Isidorus / Iairas / Iombres / Iechontas / Je-
 kias / Jesse / Josua / Jephtha / Jonas / Junt-
 us / Justus / Judas / Jabel / Japhet / Joahin /
 Jehu / Jeroboam / Jetro / Jobab / Joël / Joia-
 da / Jonadab / Jonatan / Josaphat / Isboseth /
 Juda / Amael / Jubal / Iffaschar : Jacom-
 na / Isabella / Judith / Joosje.

Karel / Kets / Koenraad / Keesje / Klaas / Kristi-
 aan / Kasper / Kenan / Kahat / Kadmus / Ke-
 mmel / Korah : Klaasjen / Kunne / Klara / Ketur.

Lambert of Lambertus / Lucas / Laurentius /
 Leonardus / Lieuwe / Lodoph / Livius /
 Lactantius / Lebatinus / Lubbert / Laban /
 Lamech / Lemuel / Libbe / Lysantias / Lot :
 Lidia / Leonora / Lisabet / Lea.

Mattheus / Marcus / Maximiliaan / Mar-
 ten / Melchior / Merus / Michiel / Melis /
 Menso / Maurittius / Melchizedek / Meriba-
 tus / Mordachai / Mephiboset / Moses / Mal-
 chus / Matthias / Manason / Manasses / Ma-
 halaleel / Malachias / Merari / Bethusalema /
 Midian / Moab : Magteit / Margrieta / Ma-
 ria / Marra / Magdalena / Maathe.

Da

Nabal / Naboth / Natan / Nero / Nestor /
 Nicolaus / Nicodemus / Nebucadneser /
 Nephtunus / Natanuël / Nebuchodonosor / Nar-
 cissus / Nehemias / Nestor / Noag / Nadab /
 Nimrod / Nahum / Nabajot / Naaman :
 Neeltjen / Niesjen.

Ottavianus / Olymptas / Onesius / Ol-
 vier / Onesiphorus / Otto / Origenes /
 Obatjah / Obed / Onam / Oreb / Othniël /
 Onias : Olana / Occadia.

Petrus / Philippus / Paulus / Pieter / Pon-
 tius / Pilatus / Pantagruël / Porlomeus /
 Pinehas / Plutarchus / Pitagores / Pharao /
 Pekahia / Publius / Palchiel / Peleg / Pildas /
 Pream / Potiphar / Potiphera / Philemon /
 Prochorus / Phigellus / Phlegon / Philoto-
 gus : Pauspntje / Petronella.

Quintillianus / Quiryn / Quintus.

Raphael / Reiner / Robbert / Roeland / Rudol-
 phus / Rombolt / Roelof / Rutger / Romke / Ri-
 chard / Rafsake / Rehabeam / Ruben / Rafsack /
 Rechar / Rehuël / Ramalia / Resu / Rodokus :
 Rachel / Rebecca / Reintjen / Roelofjen.

Salomon / Samson / Sebastiaan / Samuël / Si-
 mon / Socrates / Silvester / Sebedchias / Sche-
 da / Saul / Sanherib / Saphon / Sillas / Startus /
 Sospater / Stephanus / Zacharias / Salmanas-
 ser / Sebul / Seleucus / Sergius / Serubbabel /
 Sichern / Silvanus / Simel / Sifah / Sifferat
 Sara / Stentjen / Susanna / Saartjen.

T Titus / Tarquinius / Theodorus / Teunis /
 Tibertus / Titus / Timotheus / Thomas /
 Theophilactus / Tertullianus / Theophrastus /
 Tantalus / Tubal / Tobias / Tisiphon / Theu-
 bas / Tilglach / Tertullus / Tichicus : Tamar /
 Trpntje / Tanneke / Teuntje / Truttje.

V Valentyn / Vergilius / Valerius / Vespasia-
 nus / Verik : Arias / Arsinus / Usa / U-
 sel / Urick / Ubat / Urbanus.

W Arnerus / Wpnant / Walraben / Willem /
 Watse / Wolter : Willemyna / Wendela-
 tje / Waldama / Wpfje.

X Anus / Xenophon / Xenocrates / Faberius /
 Ferris : Pantippe.

Y Menicus / Yezband / Ype : Yda / Yske.

Z Ebedeus / Zacheus / Zenas / Zilpa / Ze-
 lapheads.

Vyfde Afdeling.

Waar in gehandelt word van de Schryfkonst in
 't gemeen; mitsgaders hoe men een Penne
 wel zal foyden, houden en voeren.

Indien men blug / tiertich en na de konst tott Schry-
 ven / is booz eerst van noden dat men hebbe be-
 kwame middelen die daar toe konnen dienen; Na-
 melik goet tott Papier / dat wel gelymt is; Goede
 zwarte Inkt / en boben al een goede Pen: want die
 geen Penne na zyn hand heeft / zelden zal hy na
 zyn wille kunnen Schryven:

Om

Om een goede Schryf-penne te maken.

Een Penne kan bekwaamelyk gemaakt en tot Schryfpen bereid worden / met vier sneden / te weten / aldus. Men zet de scherpte van 't Penne-mes op de buik der schagt / en sneed het hoogste ende de schuins af / 't welk de eerste sneede is. Daar na doet men een klein sneedje in de rugge van de Schagt / om de Glep of Spleet te maken ; dan moet men de eene zyde der Penne zodanig afnemen / dat men naderhand niet meer / of immers zeer weinig daar aan behoeft te snyden : Dit is de tweede sneede. Op gelyke wyse handelt men ook met de andere zyde der Penne ; dat is de derde sneede. Nu blyft nog overig de uitsnydinge van de Buik / die men tot op de helfte van haar dikte zal afnemen / twee maal / of ten minsten anderhalf-maal zo lang / als de Bek der Penne is / dit is van de vierde sneede.

De langte van de Bek / gelyk ook van de Gleppe / moet na de aard der Schagt gemaakt worden ; is de Schagt hard / zo moet de bek en spleet lang wezen anders is de Pen te styp en onbekwaam / maak indien se zagt en week is / dan moet de Glep korter sijn / of de Pen zal niet deugen.

Wat gedaan zynde moet men de Penne korten / dat is / men moet de beide beentjes / op de Nagel van de linker duim / schuins af snijden / want den Duim is daar toe het gereedste middel / zettende de scherpte van het Penne-mes op den rugge van den Bek der Penne / en snijden zo van boven nederwaards niet stomp af / maar een weinig schuins / na de punt de penne toe / om de samen-bindinge der Letteren / daar zeer veel aan gelegen is / des te snader te konnen maken. De Bek moet breed of smal gelaten worden / na dat men grof of spij wil Schryfpen.

E

Hoe

Hoe men een Penne wel zal houden en voeren.

De Penne nu dus gesneden zijnde / moet men die aan vatten en houden met drie Vingeren / namelijk met den Duim / den voorsten / en den middelsten Vinger / sluttende dese drie Vingeren drie hoekwijze om de Pen : in vierboegen / dat den voorsten Vinger met den Duim bykans gelijk staat / en den middelsten een weinig langer.

Dese Vingeren moet men in 't Schryben recht uitspreken / en sluttende niet al te vast om de Pen ; welke Pen men houden moet beneffens den Nagel van de middelste Vinger / maar niet daar op of ober. Wyders moet men in 't Schryben bykans recht opzitten / en leggen het Papier / daar men op Schryft recht voor zig / zonder het Lighaam schuin te draajen / of met den Voort tegen de Tafel te leunen / also dat seer ongesond is. Ondersteund dan het Lighaam alleenlyk met den Linker-arm / legt die op de Tafel / om den Regter / dat den Schryf-arm is / (en die men dicht aan het Lof moet houden / zo datse de tafel niet veel roert /) daar voor te verligten ; want hoe loffer en beter geschreeven / hoe minder den Schryf-arm de Tafel raakt. Welke dingen / dewylze een groot gedeelte van de Schryfkunst uit maken / met alle ernst moeten in acht genomen / en betracht worden.

Van de Schryf-kunst in 't gemeen.

Ontrent de Schryf-kunst in 't gemeen / heeft men aan te merken / dat de lighamen der Letteren / glad / eierlyk / en eben groot moeten zyn / de Beengjes der zelve onder en boven eben dik / eben schuin / en eben bezre van malhanderen / gelijk ook

ook de Letteren eben hoog / dat is: onder en boven
gelyk / en zo net gereguleerd moeten zyn / als offe
hebens een Linie geset waren.

Maar boven al moet men dit in agt nemen / na-
melijk / dat men om blug te Schryben / de Lette-
ren met een helder sijn trekje aan malkanderen bin-
de / en verhalven de Penne in 't Schryben / geen-
sints op ligten / booz dat het geheele Woord / hoe
lang het ook zy / geschreven is; ten ware men booz
de omgehaalde (d) of iets anders daar in belet wierd /
als dan moet men de Penne zo netjes daar weer aan
weten te boegen / dat men niet kan zien datse op-
geligt is.

Doctans gaat dit zo verre niet dat men ook de
Woorden aan malkanderen bind / want dat zou te
onduidelijk booz den Leser zyn. Tusschen pber
Woord behoorde dan zo veel wit te blyden / dat 'er
een (o) of ten hoogsten een (m) kan staan.

Wangaande de Regels / hoe verre die van malkan-
deren moeten staan / daar aan heeft men zig te schik-
ken na den aard van 't Schryft / dat men begeert te
Schryben; want na dat de Letteren groot / klein /
of niet veel trekken doozblygten zyn / daar na moe-
ten ook de Regels dicht of verre geset worden; dog
met die bepalinge / datse alle eben verre van mal-
kanderen staan. Maakt ook twee Regels booz en
agter gelyk / en eben lang; vermits dat mede
tot eeraad van het Geschryft kan dienen.

't Is wyslyk en in de beste Scholen ook gebruyke-
lyk / dat men de Jeugt een Grote en Vette Let-
ter laat Schryben: bekoft men daar in de mis-
maaktheden best kan zien: en veel beter van Groot
tot Klein / als van Klein tot Groot kan oer-
gaan.

Van de Schryf-konst in 't besonder.

Wat de Schryf-konst in 't besonder aangaat / het is zeker / dat die beter met de Hand / als met de mond kan geleerd worden ; en daarom zullen toe maar met weinig Woorden zeggen / 't gene wy oordelen dat hier meest te passe komt.

Onder veel en verscheiden Handen / is 'er geen van zo grote gebruik / als de *Italiaanse*, want dat is een Hand die tierph staat / en wel bloeid / en die in alle Landen gemakkelyk kan gelezen worden.

Meest alle de *Italiaanse* Letteren / nemen hun gedaante van een Ovaal of Ey-rond , verhalven moet men de (o) die Ovaals-topse getrokken word / wel leren maken.

De c, maar uit de a, o, en meer andere Letteren worden gemaakt / begint men van boven met een klein net Kladdetje / trekkende voorts haar Lighaam van boven na beneden / als of men een o wilde Schryven.

De m, en n, zyn twee Letters die grote tieraad aan de Schryften geven / indtense wel gemaakt zyn ; 't is dierwegen nodig / dat men hare Beentjes glad / schuins / eben dik / eben lang / en boven met ronde hoekjes / gelyke beyre van malkander zette.

De b, d, h, k, en l, zyn Letters / daar van de Leiden boven uit spelen ; dese maakt men de een om trent als de andere / namelyk eben dik / eben lang / en daar het besonder op aan komt / eben schuins / niet heel mager / en vooz al boven niet spits / maar met ronde Hoofjes / zonnige maken dese Leiden open / andere toe / het welk top al eens agten te zyn / zose maar wel gemaakt worden.

De s en f, zyn gehoofde en gesteerte Letters / men

men moet die niet heel regt / maar een weinig gebogen / onder en boven op-na eben bezte uit de Regels laten schieten ; en doozstrepjen de *f* met een spn streepje / zodanig van hoogte dat het met het bovenste van de Lighamen der neven staande Letteren gelijck is / maar hoer al niet hoger,

Als 'er twee *ff*, twee *tt*, of *ss*, naast malckander komen / doozstreepjt men die beide met eene streep / dog niet eer dan het Woord geschreven is om de opzigtinge der Penne te schuwen.

maakt men de helse langer als een *z*, boven de *z*, behoest men geen teken te zetten / om datse zonder teken wel kan gekent worden. Dat agtenwe hier van genoeg te zpn / behoest 't dog onmogelijck is de Schryf-konst / aan iemand dooz Woorden te leren.

Zesde Afdeling.

Waar in gehandelt word van de Tekens der onderscheidingen bestijpheden der Reddenen, die der in 't Lesen en Schryven moeten onderhouden worden.

Wat ons nu ook iets zeggen wegens het onderschops van de Tekens der onderscheidingen en Stijpes / die in onse Nederlandse-druk en Schryften gebruikt worden ; want zo men net en met verstand wil Lesen / moet men uit aanmerking van de Tekens der onderscheidingen noodzakelijck weten / waer men in 't Lesen moet op houden of rusten / om den zin des te beter te verstaan / of anders is al ons Lesen duister en berwert. Men /

moet dan eerst wel vast komen Lesen / eer men de kragt deser Tekens kan begrippen : maar in 't Schryben moet men die doornamentlyk weten te maken en te verstaan ; want indien men een Byzet / of iets anders schryft zonder de Tekens der onderscheidingen daar behoortlyk in te voegen / kan niemand van onse meninghe volkomen zeker zyn.

De Tekens der onderscheidinge zyn dan dese:

1. (,) Comma, Streepje / of Scheid-teken.
2. (;) Punct Comma, of half Lid-teken.
3. (:) Duo Puncta, of Lid-teken.
4. (.) Punct, of Sluit-teken.
5. (?) Interrogatio, of Vraag-teken.
6. (!) Admiratio, of Verwonderings-teken.
7. () Parenthesis, of Tusschen-instellings-teken.
8. (-) Copulatio, of Samen-knooping.
9. (=) Divisor, of Af-bekings-teken.
10. (') Apostrophus, of Teken van wegneming.

1. Van 't Streepje, of Scheid-teken (,)

Dit Teken word by de Grieken Comma, en by de Latynen Virgula genaamt ; son gedaante is in de Griekse en Latynse-druk aldus (,) , maar in de Hoog- en Nederduitsche schryften / is 't een recht schuins streepje / als hier (/) Met dit Teken worden onderscheiden alle Woorden / Nammen / Spreekken en onvolkomene Redenen. En oer-al daar dit Teken staat / moet men in 't Lesen een klein weinig rusten / en den Adem wat verhalen ; als by voorbeeld : den Heiligen Job had veel Kinderen, veel Rykdommen, veel Ossen, veel Koefjen, veel Schapen, en veel Kalveren.

2. Van

2. Van de Punct-Comma, of Semi-colon; in Duits half Lid-teken genaamt. (;)

Dit halve Lid-teken wordt geset agter een eerste tweede / of derde deel van een Rede: die te samen een volkomen Zin uit maken; by voorbeeld; De Kalk en Steen is gekogt, de Metselaars en Handlangers zyn aangenomen, de Timmerlieden zyn gehoord, en also is alles bestelt; dat tot den opbouw van het Huis vereist word. Ook stelt men dit teken gemeenlyk als 'er het Woordteken want, dewyl, derhalven; of diergelyke agter volgt; want die Woorden dienen tot nader betoep en Reden-gebinde van 't geen te vooren is gesegt. En alwaar men dit half Lid-teken Gedrukt of Geschreven vind / moet men rusten / en de Adem de helfte langer verhalen als by de Comma.

3. Van de dubbelde Stip, of 't Lid teken (:)

De dubbelde Stip / of het Lid-teken wordt gestelt agter een Lid of vast gedeelte van een Rede / dat op zig zelf een Zin heeft / en kan worden verstaan: dog daar men agter nog iets kan by voegen / dat mede diend tot verklaringe van 't voorgaande; om also van de volkomen Zin te besluiten; by voorbeeld: Een goede gelegenheid moet men niet laten voorby gaan: want wy weten niet of ons die weer zal ontmoeten.

4. Van de Punct, of Sluit-teken. (.)

Dit Sluit-teken wordt gestelt agter een Rede / die ten einde is / en dat 'er niet meer hoeft op te volgen om een Rede te maken; als by voorbeeld: God liet de Kinderen Israëls droog-voets gaan door de Rode Zee: maar Pharao met zyn Volk, verdronken alle daar in.

¶ 4

5. Van

5. Van 't Vraag-teken. (?)

Dit Teken moet men altpd stellen agter een vragende Rede / dat is / als men Schryvende iets vraagt / by voorbeeld : Wie is de Man die luit heeft ten leven ? die Dagen lief heeft ? om het goede te zien ? Psalm 34: 13.

6. Van het Teken der Verwonderinge ofte Verbaastheid. (!)

Dit Teken moet altpd worden gestelt / als men in 't Schryven een Reden vooz heeft van Verwonderinge, Verbaastheid, of Verchrikkinge, of als men enige beklagte doet / gelyk by voorbeeld : ô Ongelukkigige ! Ag was 'er nog hulpe voor u ! maar helaas ! het is nu te ver gekomen !

7. Van 't Tusschen instellings-teken. ()

Dit Tusschen instellings-teken word gebruikt daar men iets tusschen een Reden wil in voegen / dat (om zo te spreken /) als van ter zyden / ingeworpen word om de zaak dies te klaarder te doen verstaan / ('t welk men / zonder den zin te breken daar ook van uit laten /) en word gestelt niet twee halve Maandjes / waar van 't eerste halve Maandje geset word in 't begin van 't gene men tusschen instelt / en het ander in 't einde of agter aan / en word getekend aldus () : by voorbeeld : Gen. 40: 10. De Schepter, (dat is / de Koninklike Regeringe /) en zal van Juda ; (dat is / de Stamme Juda /) niet wyken, nog de Wet-gever, (dat is / het Joodsche Sanhedrim /) van tusschen zyne Voeten, tot dat de dilt ; (dat is / Christus de Dede-borst) komt.

8. Zamen-knopings-teken. (-)

Dit Teken wordt gebruikt / als men twee te zamen gestelde Woorden aan malkanderen wil binden / het welk geschied op dese wyse : Schoolmeester , Inkt-koker , Schryf-penne , Grof-smit , en meer andere. Nog vele Schryvers zijn van geboefen / dat dit juist niet volstrekt noodzakelyk is / om dat die Woorden zonder dit Teken wel konnen gelesfen worden.

9. Van het Teken der Verdellinge. ()

Dit Teken beduidt een verdellinge der Woorden / die uit meer als een Lettergreep bestaan ; en dat Teken moet men gebruiken als men op het einde der regel in 't Schryven een Woord van malkanderen moet delen / vermits de regel te kort valt om het gehele Woord daar te zetten / scheidende dan het Woord in delen / stelt men als dan na het laatste Geschreven-deel / het Teken. (= of -)

*Kort Taal-berigt , 't welk wy hier tot een
Toe-gift zullen by voegen.*

OM nu ook nog een Woord of twee van de zaak en Spraak zelve te spreken , zo wetet , dat het een grote volmaaktheid en cieraad van een Taal is , dat hare Woorden wel geschikt en onderscheiden worden ; want of schoon het Spreekwoord is , het welke zegt :

*Gevoeld met hen , die 't Hoofd om Wetenschappen bre-
ken ,* (ken.

Maar voegt uw' Spraak en Taal na dat de Luiden spre-

EN WEDEROM ,

*De Spraak die valt en ryst , de Spraak die komt en gaat ,
En hangt heel aan 't gebruik , in wiens gewelt zy staat.*

Wy meenen egter aan 't gemeen gebruik zo kragtig niet verbonden te zyn , of wy moeten met reden en bescheid in dit geval , alles te voorschyn brengen , dat tot meerder gemak , en cieraad dienen kan. De over-een stemminge der Geleerden , is de regte gewoonte in het spreken. En in desen Regel hebben wy de volgende Woorden onderscheidentlyk aangemerkt.

Dy, dyn en du, zyn verouderde Duijsche Woorden, dewelken om datse een hard en onaangenaam geluid hebben en niet meer worden gebruikt; dyn alleen in toorn en gekyf; zeggende, du Bengel, du Booswigt, du Verrader, dyn Sebelm-stukken, Dat dy de Beul sta, enz.

Doe, cum, is een Bywoord, en bestuid als, doe Augustus Rooms Keiser was, is Christus geboren. Maar om onderscheid te hebben tusschen het Werk-woord doen, facere, ik-doe, ik make, zo gebruiken wy liever het Woord toen, Zeggende, Toen Augustus Rooms Keiser was is Christus geboren.

Dog, sed, en tog, sodes, geven niet het zelve te kennen. Dog, geeft reden in 't vervolg van een verhaal, en is zo veel als maar. Het word zo wel gezeid, Dog 't gaat niet valt. Tog, is een Smeekwoord, Doe het tog; of ook wel een bevestinge, ja tog; 't is tog zo, als ik zegge.

Die en de, zyn twe Woorden van onderscheiden gebruik en betekenis. Maar zo wanneer, en in wat gelegentheid men de. of die moet zetten, daar in word van vele Schryvers, groffelyk gedwaalt: want ze Schryven zomtyds, die Koning, die Heeren, die Legers, enz. Schoon zy in 't voorgaande riet eens gewag hebben gemaakt, nog van Koning, nog van Heeren, nog van Legers, derhalven behoordense dan te Schry-

Schryven, *de Koning, de Heeren, de Legers*, enz. Het Woord *die*, moet alleenlik dan geschreven worden, namelyk, als'er *dewelke, of deselve, of zodanige*, in desselvs plaats kan worden geset, behoudens een goeden zin.

Hem en zig, hebben een merkelyk onderscheid, hoewel daar in't spreken weinig op word gelet. Hy heeft *zig* bekeerd, moet men zeggen: en niet hy heeft *hem* bekeerd; Want *zig* te bekeren, is *zig* zelven bekeren, maar *hem* te bekeren, is *een ander* bekeren. Het verschil tusschen *hem* en *hen*, moet ook in agt genomen worden. *Hem*, word van een Man in't Eenvoud gebruikt. *Hen*, in't Meervoud.

Hen en hun, hebben een onderscheiden gebruik, *hen* is een *Substantivum*, en geeft het Meervoud der Mannelyke personen te kennen, Hy zeide tot *hen*, dat is, *hen Liedes*, maar *hun* is een *Adjectivum*, en dat moet gebruikt worden als men van hunne *Goederen, Daden, of Hebbelykheden* spreekt. Het zyn *hunne Huysen, Werken, Bekwaambeden*, enz.

Kennen, *noscere*, en kunnen, *posse*, ik *ken*, en ik *kan*, zyn van zeer groot onderscheid, gelyk wy alle weten; dog worden in *Holland* van't gemeene Volk onbedagtelyk door malkanderen gebruikt.

Leggen, *ponere*, en liggen, *facere*, zyn na't gevoelen van zommige, ook van verscheiden betekenis en gebruik. Zo zeyd men iets van zyne plaats *leggen*, en anders op zyn Bedde *liggen*, *verflagen liggen*, enz.

Niet, *non*, Niets *nihil*, Niet, lochend de daad van een zaak, als *het is niet waar, of ik heb dat niet ontfangen*. Niets, ontkend de zaak zelfs, geheel en al, *ik heb niets ontfangen*.

Ooit, *numquam*, nooit, spreken van de Voorgaanden teld;

im-

immermeer en nimmermeer, van den Toekomenden; maar dit onderscheid is niet zakelyk, en gaat ook niet vast.

Rede of redenen, betekend zomtyds een verhaal, oratio, zomtyds een bewys, ratio, hy heeft klare en kragtige redenen, zomtyds de waarheid of Wysbegeerte: Die Man tragt na de reden te leven.

Tegen, obviam, beduid een ontmoetinge. Hy komt my tegen. Tegens, contra, betekend Vriendschap. Hy is tegens my.

Jegens, ergo, drukt Vriendschap uit. Hy is jegens my wel gefind. Tot en te, kan men ook de meestentyd onderscheidentlyk gebruiken. Tot, gebruikt men om de beweginge na een plaats af te beelden. Hy reist van Stad tot Stad. Te, om een ruste uit te drukken. Hy woond te Amsterdam.

U en uw' zyn van verscheiden gebruik en betekenis, welk noodzakelyk in de Spelling moet waargenomen worden, want u, ziet op de Personen daar men aan schryft; Ik zegge u, maar uw' heeft zyn opsigt tot hunne Goederen en Daden, uw' Handen, uw' Koopmanschap. Hier is het zelve onderscheid, dat tusschen hen en hun is aangewesen.

Zulke, en diergelyke aanmerkingen zyn 'er meer die wy misschien in de volgende Drukken wat nader bedenken, en breder uit geven zullen.

Dog eer wy hier van af scheiden, willenwe de naukeurige Lesers nog aan wysen, dat 'er vele Woorden zyn, die wel eene klank en uitspraak hebben, maar nochtans van verscheide betekenis zyn, en dat dese dieshalven door de Spelling alleen van malkanderen moeten onderscheiden worden: By voorbeeld; hair, comma, haar, illa, heir, Exercitus, Heer, Dominus, Meir, Locens, meer, plus, Beir.

Beer, *Ape*, Beer, *Verres*; End, *Anus*, en of ende *et*,
 Einde, *finis*, Vier, *Quatuor*, Vuur, *Ignis*, Hert,
Cor, Hart, *Cervus*, Hard, *Durum*, en-zulke opmer-
 kingen zyn 'er veel, zonder nochtans dat de *Poe-
 ten* of *Rymers* daar aan gebonden zyn, als het an-
 ders in den Rym te paffe komt.

Zevende Afdeling.

Daar in verscheiden Latynse en Franco
 Bastaard-woorden worden verklaard,
 op order van het A, B, C.

A.

A Bandonneren, Verlaten / laten baren.
 Accent, Woordblank / blankteken.
 Adjunct, Bygeboegd / metgesel / aankleef.
 Affectie, Hartstogt / aandoening / genegentheid.
 Ageren, Doen / bedryven / handelen.
 Allegeren, Byhengen / aantrekken / voorthalen.
 Amoreus, Liefhebbende / verlief.
 Animeren, Aanmoedigen / moedgeven.
 Apart, Byzonder / afzonderlyk / verbeelt.
 Argument, Bewys / bewysreden / strepreden.
 Alleren, Verdedigen / bevestigen / versterken.
 Arent, Wandagtig / aanmerkende / oplettent.
 Autoriteit, Gesag / aansienlykheid.
 Avancement, Voorbering / bevoordering.
 Abrevieren, Verkorten / intrekken.
 Accenteren, Mannemen / Manbaarden.
 Admirabel, Wonderbaar / uitstekende.
 Afferonten, Verongelucken / verkorten.
 Afreabel, Behaaglyk / aangenaam.

Alli

- Alliantie , Verbond / bond-genootſchap.
 Ampel , Wpd / breed / ruim.
 Annex , Aangehegt / bygeboegt.
 Apologie , Verantwoording / verweerſchift.
 Arefteren , Beſluiten / beſlaan / beſtellen.
 Assignatie , Antwoording / onderwoping / betoep.
 Atteſtatie , Getuigſchift / becuiging.
 Autentycq , Beloofwaardig / eigengeloofwaardig.
 Avantagie , Voordeel / de beſte kans.
 Ahominabel , Gzuwelyk / verfoejelyk.
 Acces , Toegang / afgang.
 Admitteren . Toeſtaan / inwilligen.
 Alteratie , Verandering / onſteltheid.
 Anteceſſeur , Doorzaak / voorganger.
 Apokil , Beſcheid / randtekening / afvaardiging.
 Aſſiſteren , Beſtaan / raadgeben / verſterken.
 Attraperen , Betroppen / agterhalen.
 Abondant , Overbloedig / veel.
 Accommoderen , Voegen / toepaſſen / gerlehen.
 Adreſſeren , Schikken / beſtellen / verhoegen.
 Apparent , Oogſchynlyk / ſchynbaarlyk.
 Absent , Aſwefende / aſweſig.
 Accorderen ; Betdragen / over-een-komen.
 Advenant , Over-een-komſt / by gebolg.
 Apart , Afgeſonderd / afgedeeld.
 Abſoluit , Onbepaald / volſtrekt.
 Accuraat , Nauwkeurig / boelgeſchikt.
 Advys , Goed-dunken / berigt / waarschouwing.

B.

- B** Agacie , Reſtuig / gepak.
 Beſaamt , Betmaard / berigt.
 Bibliotheek , Boekkamer / boekſchat / boekſaal.
 Blameren , Daamſchenden / eer-roben.
 Braveren , Troeferen / windbyelen.

Boef-

Buffon, Pottfemaker / speelgeh.
 Balanceren, Wogen / bergelphen.
 Beneficeren, Welddoen / verbeteren.
 Blasphemere, Lasteren / kwalph spreken.
 Brutaal, Onbeschoft / beestagtig.

C.

Cabinet, Juweel-kamer / geheim schat.
 Censureren, Bestrafpen / deurchalen.
 Circumstantie, Omstandigheid / omzwoer.
 Collation, Wond-onthopt / hoft onthaal.
 Credencialen, Beloofs brieven / eerbrieven.
 Custos, Koster / opsiender / hoeder / wachter.
 Calangieren, Verklagen / betigten / belabben.
 Civil, Burgerph / heus / beleeft.
 Certifieren, Zeker maken / verzekeren.
 Calculatie, Rekening / oberflag / oberleg.
 Collegie, Versameling / bp-een-konst.
 Crediteren, Geloben / vertrouwen / bozen.
 Collega, Ampt-gesel / ampt-genoot.
 Caresseren, Liefkosen / strelen / onthalen.
 Compassie, Medeliden / deernis.
 Cartel, Uitdaging / uitdaag-brief.

D.

Dateren, Dag-stellen / dag-tekenen.
 Decisie, Beslegten / uitspraak / bonnis.
 Different, Verschillig / onderscheid.
 Dubieus, Twyfelagtig / onseker.
 Declareren, Verklaren / partp kieser.
 Digniteit, Waardigheid / aansien / staat.
 Domystryquen, Huysgenoten / behuisden.
 Dedicatie, Toewyting / toe-eigening / opdragt.
 Direct, Regelregt / regtstreeks / regt toe.
 Defect, Gebrekkelyk / onvolmaakt.
 Directie, Besturen / beleid / rigting.

De

Defenderen , Berweren / verbedigen.
 Deffensyf, en offensyf, Beschuttende / beschabtgende.
 Discours , Redenboering / redenen / praaten.
 Discreet ; Bescheiden / verstandelph.
 Delinitie , Bepaling / uitbeelding / affchetsing.
 E.

E Clipsis , Verdulftering / zondulster / gebrek.
 Editie , Uitgeving / druk.
 Effect , Gewoigt / volbringing / uitwerking.
 Egaal , Gelykmatig / ebengelyk.
 Element , Hoofdstuk / beginsel.
 Embarqueren , Inschepen / inladen.
 Equipagie ; Uitrusting / uitreiding.
 Escapperen , Ontsnappen / ontkomen.
 Euangelium ; Blyde-boodschap.
 Examineren , Onderzoeken / onderzoegen.
 Eloquent , Welsprekent / taalvaardig.
 Emplojeren , Besteden / aanleggen.
 Equivocatie , Woordspelingen.
 Essentieel , Wesentelph / zakeelph.
 Exelentie , Dooztreffelphheid.

F.

F Abel , Vertelling / verdigtsel / klugt.
 Fiat , Het geschiede / 't is goed.
 Flatteren ; Bloemstrijken / vleien.
 Formeel , Gantschelyk / volflagen.
 Frauderen , Bedriegen / listen.
 Functie , Ampt / bedieninge.
 Facit , Het maakt / daar komt uit.
 Fidicommis . Erfbeveling / Erfbetrouwing.
 Floreren , Bloeien / welbarende zpn.
 Fortune ; Geluk / welbal / lukstaat.
 Frequenteren . Doozwardelen / hnwonen.
 Fondament , Grondslag / grondbest.

Faileren, Ontbreken / missen / bankrot-gaan.
 Finantie, Inkomsten / schat / tol.
 Fornieren, Opbyngen / leberen / verschaffen.

G.

Generaal, Gemeen / algemeen.
 Glorie, Lof / roem / heerlijkheid.
 Genereux, Edelmoedig / grootmoedig.
 Grammatica, Letterkonst / spraakkonst.
 Geographie, Waardbeschrijving / aardkloothunde.
 Gratie, Goedgunstigheid / genade / dankzegging.
 Gereformeert, Herbozmit / verbeterd.

H.

Habyt, Kleet / kleding.
 Honorabel, Eerlyk / eerbaar.
 Harmonie, Welluiding / overeenstemming.
 Humeur, Dogt / eigenaard / zynlykheid.
 Hafardereren, Wagen / avonturen.
 Horribel, Schriklyk / grouwelyk.
 Historie, Geschiedenis / verhaal / gedenkschryft.
 Horifond, Besigteinder / gezigtting / hkn.

I.

Ilustre, Doorlugtig / vermaard.
 Imaginatie, Inbeelding / verbeelding.
 Incivil, Onburgerlyk / onbeleefd.
 Item, Desgelyk / insgelyk / zo ook.
 Jalours, Belgstyk / minphierig.
 Journaal, Dagregister / dagboek.
 Justitie, Gerigt / regt / rechtvaardigheid.
 Inmediaat, Onmiddelyk / eensklaps.
 Inclination, Benegenheid / neiging.
 Importantie, Gemigtigheid / aangelegentheid.
 Inclus, Ingesloten / inbegrepen.
 Impossibel, Onmogelyk / ondoenlyk.
 Incommoderen, Ontrieven / ongelegentheid maken.

Inpotent, **Onmachtig** / zieleph.
 Indifferent, **Onverschillig** / eenderlei.
 Inpressie, **Indrukking** / inbeelding.
 Indirect, **Kromweegs** / overegts.
 Inproberen, **Uwaadheuren** / afstopfen.
 Indispoost, **Ongefteld** / ongefond.
 Infaam, **Gerloos** / betagtelph.
 Informeren, **Kennis nemen** / onderwysfen.
 Injurie, **Ongeph** / ontetinge.
 Insolvent, **Onbetamelph** / onredelph.
 Instructie, **Onderwys** / berigtig.
 Inpertinent, **Slozig** / ongerpmd.

L.

L Amenteren, **Jammeren** / weelagen.
L egetime portie, **Wettig deel**.
 Liberaal, **Mild** / gulterig / bymoedig.
 Logeren, **Huisvesten** / herbergen.
 Luxurieux, **Geil** / wellustig / weelzig / ritfig.
 Lauderen, **Loben** / pryfen / verhoffen.
 Lyber, **Los** / by / ongebonden.
 Logica, **Bedenkonst** / bewyskonst.
 Laxeren, **Losen** / loffen / openen.
 Legaat, **Wesant** / erfmaking / erfgaaf.

M.

M Acularuur, **Kladpapier** / scheurpapier.
M edaille, **Prank-pennink** / pot-pennink.
 Milioen, **Tienmaal-honderd-duisend**.
 Model, **Doorbeld** / schets / ontwerp.
 Murmureren, **Knorren** / mozen.
 Mysterie, **Geheim** / verborgentheid.
 Magneet, **Roofdster** / zellsteen.
 Medicament, **Geneeskruid** / geneesdyak.
 Minister, **Dienaar** / predikant.
 Modereren, **Middelven** / matigen.

Mag-

Manificq, **Heerlyk** / hoogstarrig / groots.
 Mediteren, **Betragten** / overtoegen / bedenken.
 Mirakel, **Wonderwerk** / wonderdaad.
 Modest, **Zedig** / stemmig / ingetogen.
 Mainteneren, **Handhaben** / beschermen.
 Melancolycq, **Zwaarmoedig** / treurig.
 Miserabel, **Elendig** / deerlyk / jammerlyk.
 Molesteren, **Oberlasten** / moeilyk vallen.
 Manufacturen, **Handwerkfelen**.
 Melodie, **Zoet geluid** / zang-geluid.
 Manquement, **Ontbrekinge**.
 Memorabel, **Gedenkwaardig**.
 Manuscript, **Handfchryft**.
 Memoriaal, **Hand-boek** / klad-boek.
 Maxime, **Sondregel** / gewoonte.
 Menageren, **Hutshouden** / zinnig zyn.
 Meriteren, **Verdieneu** / waardig-maken.

N.

Navigatie, **Schipvaart** / zeevaart.
 Negotie, **Handelen** / hoophandel.
 Nobel, **Fraat** / edel / dyaaf.
 Nymph, **Maagd** / halve Godin.
 Neutraal, **Onspdig** / generlei.
 Nominatie, **Roeming** / opstel.
 Nota-bene, **Merkt-wel** / let-wel.
 Notabel, **Merkeflyk** / aanfterflyk.
 Notitie, **Antekening** / handfchap.

O.

Objectie, **Tegenwerpinge** / boozwerp.
 Occatie, **Gelegentheid** / boozval.
 Odieux, **Hatellyk** / verfoeyellyk.
 Offenceren, **Verongelyken** / leet doen.
 Ombragie, **Schaduwé** / omflag.
 Operatie, **Werking** / uitwerking.

Ordinaris, Gewoonlyk / gemeenlyk.
 Oflagiers, Gpselaars / handschrift / verbintenis.
 Octrooi, Verlening / gunstbrief / vergunning.
 Offereren, Aanbieden / toebieden.
 Opinie, Waan / mening / inbeelding.
 Ordoneeren, Instellen / schrijven / bevelen.
 Observeren, Waarnemen / aanmerken.
 Oppositie, Tegenstellinge / wederstand.

P.

PAjement, Bokhelgeld / kleingeld.
 Pecceren, Zondigen / misdoen.
 Philosopheren, Wysgeren / wysheid-zoekend.
 Picant, Stekeltig / spitsbinnig / scherp.
 Plaaisier, Vrylykheid / vermaak / lust.
 Pœnitentie, Leedwesen / boetvaardigheid.
 Politycq, Burgerlyk / burgerheersing.
 Practycq, Bewerking / uitwerking / list.
 Publiceren, Afhondigen / aflesen.
 Parlementeren, Van overgebing spreken.
 Redanterie, Kinderwerk / leuterje.
 Phisica, Natuurkunde / natuurweet.
 Piquerèn, Steken / dwarsbomen.
 Planeet, Dwaalster / zwaerster.
 Politie, Burgerstand / burgerschap.
 Practiseeren, In het werk stellen / uitwerken.
 Publycq, Openbaar / gemeen.
 Parabel, Gelykenis / zinnelyk.
 Pedestal, De voet van een stpl.
 Piramide, Paal / grafpaal.
 Plenipotentiaris, Gevolmagtigde.
 Polimagic, Deelzoutigheid.
 Particulier, Bosonder.
 Precesseur, Voorganger / voorsaat.
 Purgeren, Zuipecen / lossen / reinigen.

Pa.

Patent, Openbyes / plakhaat / bebel.
 Pellegrim, Bedebaard-reiser / huifenaar.
 Positie, Stellinge / stand.
 Prædestinatie, Doorzbeschikkinge.

Q.

Qualiteit, Mansien / hoedanigheid / staat.
 Quettie, Geschl / draagstuk.
 Quidam, Kwant / vent / half gek.
 Quantiteit, Grootheid / hoegrootheid.
 Quitantie, Kwoptbyes / kwoptschelding.
 Quiteren, Kwopten / verlaten / ontslaan.

R.

Raar, Zelden / zeldzaam / ongemeen.
 Recept, Ontfanging / inneemsel.
 Regoreux, Streng / straf.
 Rojeren, Hudoen / uitschrybben.
 Ruineren, Vernielen / te gronde werpen.
 Rabat, Afkorting / afflag.
 Reconmanderen, Aanbedelen / aanpypfen.
 Rojaal, Koninklyk / heerlyk.
 Rumour, Berugt / getier.
 Railleren, Gekken / boerten.
 Recompens, Vergelding.
 Ratificatie, Bekragtigen / gestadigen.
 Recreatie, Vermaak.
 Redresseren, Herstellen / herleschiken.
 Reductie, Verbzengen / herleiding.
 Reël, Vadelyk / zakeyk.
 Reflectie, Verbuinging / weerflag.
 Refuseren, Weigeren / afflaan.
 Refuteren, Wederleggen.
 Register, Tafel / bladwyser / lyst.
 Reglement, Schikking / rigting.
 Reguleren, Schikken / regelen.

③ 3

R

Reliquen, Overblyffelen.
 Remarqueren, Aanmerken.
 Remedie, Hulpmiddel / heelmiddel.
 Remissie, Vergiffenis / vergeving.
 Remonstreren, Vertouwen / vertogen.
 Recontreren, Ontmoeten / bejegnen.
 Renommé, Vermaardheid.
 Renonceren, Ontzeggen / opzeggen.
 Renvoieren, Versenden / wederzenden.

S.

Sacrament, Heilteken / bondteken.
 Scientie, Wetenschap / weten.
 Seconderen, Opstaan / onderbangen.
 Significatie, Betekening / beduiding.
 Societeit, Maatschap / genootschap.
 Spatie, Wyte / ruimte / ledige plaats.
 Stabyleren, Vaststellen / vasten.
 Subject, Onderwerp / grondzaak.
 Synode, Kerkvergadering / opperkerkenraad.
 Salaris, Loon / besoldiging / werkloon.
 Schrupuleux, Angstig / schroomagtig.
 Secret, Geheim / verborgen.
 Sempel, Enkel / eenvoudig slegt.
 Solemneel, Feestelyk / plegtelyk.
 Specie, Gedaante / byzonder.
 Stature, Lys-grote / lps-gestalte.
 Subyt, Snel / schielyk / cerstont.
 Salveren, Bergen / heiligen / behouden.
 Secte, Aanhang / gesintheit / gedeeltheit.
 Simuleren, Betrifs / bewimpelen.
 Soliciteren, Benaarstigen / versoeken.
 Specificeren, Aitsonderen / noemen.
 Studeren, Benaarstigen / oefenen.
 Subsidie, Onderstand.

Satisfactie, **Wolvoeninge.**
 Secuur, **Zorgeloos / onbekommert.**
 Senceer, **Opregt / eerboudig.**
 Souverein, **Oppershooft / opperste.**
 Speculeren, **Besinnen / bespiegelen / beschouwen.**
 Studoor, **Oefenkamer / leerkamer.**
 Subsisteren, **Bestaan / standhouden.**
 Sententie, **Wonnis / zinspreuk / gevoelen.**
 Singulier, **Besonder / zonderling.**
 Spolieren, **Beroben / plonderen.**
 Substantie, **Wesenslykheid / zelfstandigheid.**
 Separeren, **Schelden / affonderen.**
 Situasie, **Stand / gelegenheid.**
 Subtyl, **Scherpsinnig / schyander.**
 Serieux, **Ernstig / zakeph.**
 Succederen, **Na volgen / gelukken.**
 Serviteur, **Dienaar.**
 Secesseur, **Na volger / nasaat.**
 Sexe, **Gestagt / kunne.**
 Suffisant, **Benoeegsaam.**
 Suite, **Staat / gebolg / sleep.**
 Summa, **Kort-begryp / inhoud / te zamen.**
 Superflu, **Overbloedig / overtollig.**
 Superstitie, **Bygeloof / overgeloof / overstallig.**
 Suppliant, **Smekeling / versoeker.**
 Supponeren, **Onderstellen / neerstellen.**
 Suspect, **Verdagt.**

T.

TArderen, **Vertoeven / verbeteren / zakkelen.**
 Temperen, **Matigen / berispingen.**
 Theologant, **Godgeleerde / Schriftgeleerde.**
 Timide, **Blode / vreesagtig / beschoont.**
 Tollereren, **Verdragen / dulden.**

Tracte-

Tracteren , Handelen / onthalen / dienen;
 Tumbler , Oproer / verwoering.
 Taxeren , Schatten / waarden.
 Tenteren , Versoeken / beproeven.
 Titul , Opschrift / eernaam.
 Traditie , Overlevering / opdragt.
 Turberen , Beroeren / verwaxen.
 Termyn , Bepaling / paaltrekken.
 Theorie , Beschouwing / bespiegeling.
 Totaal , Geheel / en al.
 Transformeeren , Verboymen / gedaant veranderen.
 Testament , Ailsterste wil / erf beschikking.
 Translateren , Oversetten / overdragen.
 Testimoniũ , Getuigents / getuigbief.
 Transporteren , Overdragen / overlevering.
 Travailieren , Arbeiden / knellen.

V.

Vacant , Ledig. Vacantie , Ledigheid / biertyd.
 Vehement , Hebig / heftig.
 Victualie , Voedsel / leestogt.
 Volumẽn , Boekdeel / boekband.
 Valideren , Gelden / vergelden.
 Vexeren , Knellen / plagen.
 Vigilant , Wakkert / blug.
 Volontair , Dytwilliger / gewillige.
 Variabel , Veranderlyk / wisselbaar.
 Visibel , Zigtbaar / zienlyk.
 Visiteren , Besoeken / aanspreken.
 Vitieus , Gewoonlyk / sloedig.
 Unie , Entghed / verenigen.
 Uferen , Gewoonlyk / verspreken.
 Uurpateur , Bestmeester / gewelbenaer.

E L N D E